

כה עלול לכתוב היסטוריון של שנת 2001:

מדינת ישראל נפלה במלחמה.

לא במלחמה שהיא נחלה בה מפלה.

אלא במלחמה שהיא ניצחה בה.

זנקה ארץ אהובה!

"הצדעה התמארת"

דה הורה בישראל הוא אחד הפאראדוקסים האבזוריים ביותר שגז ההיסטוריה.

אוס'שקין מגלה מחלה

פני 67 שנה כתב מנחם אוס'שקין (זה שעל שמו נקרא הרחוב) שהעבודה הערבית במשק היהודי ב"ארץ-ישראל היא "צדעת ממארת".

התאריך אינו מיקרי. השנה היתה 1905, השנה שבה הגיעו לארץ דויד גרין (ששינה את שמו לברגוריון), ראשיתה של העלייה השנייה.

אחת המטרות העיקריות של העלייה השנייה היתה לספק את העבודה הערבית מן היישובים ומן הסדנאות של היישוב העברי הח"י. "כבוש העבודה" היה דגלו, "עבודה עב"רית" קריאת-הקרב שלו.

לא היתה זאת תופעת-שוליים של המיפעל הציוני. אינו מהסס לומר ש"עיקרון" העבודה העברית, אף יותר מעיקרון "גאולת האדמה", היה עמוד-התווך של כל הבניין אשר הוקם בארץ במשך שלושה דורות.

אי-אפשר להגזים בהערכת השפעתו העצומה של עיקרון זה על כל מערכות חיינו הקיימות כיום. שנת 1905 היתה שנת-מיפנה היסטורית, וכל מה שקרה מאז נובע במישרין ממיפנה זה.

בגלל "העבודה העברית" נפעה תהום בין שני העמים בארץ, ולמעשה נותק כל מגע ביניהם. זמן רק לפני שחולקה הארץ בשנת תש"ח, לא היה קיים עוד שום גשר בין יהודים וערבים שגרו זה מול זה. למשל, ברחוב יפו-תל-אביב (כיום רחוב אילת) בתל-אביב, או בכביש הראשי בנצ'ריונה. הם עבדו בשתי כלכלות נפרדות, כאילו בשתי ארצות שונות.

מכיוון שהימין הבורגני של היישוב (אבות הליברלים של היום) רצו להעסיק פועלים ערביים זולים, החל מאבק שבעיקבותיו השתלטה מפא"י הפועלית על מוסדות היישוב והתנועה הציונית, וקם המישטר השולט במדינה עד עצם היום הזה, בדמותה של גולדה מאיר וחבריה.

מיבנה המשק, מדיניות-החוק, יחסי-הכוחות הפנימיים — כל הנתונים האלה בישראל של 1972 נולדו ב-1905, תחת דגל העבודה העברית.

לולא העלייה השנייה ודגלה, יתכן וההיסטוריה העב"רית החדשה היתה מתפתחת אחרת. תחת דגל העלייה הראשונה, שדיברה אידיש וערבית, ושהיתה מוכנה בהחלט להתקיים על עבודה ערבית, היתה אולי קמה חברה דו-לאומית, שהיתה מתפתחת בהדרגה לאומה דו-עממית. הימין היה נשאר הכוח המרכזי ביישוב דאז. המאבק היהודי-ערבי לא היה מתפתח כלל או בצורה אחרת לגמרי. לא היינו הופכים מעולם לעם עובד, אלא לחברה של בעלי-מטעים ושיכבת-יעילות אריסטוקרטית. גולדה היתה כיום עורכת דבר הפועלת, ויוסף ספיר המ"נח היה נפטר כראש-הממשלה.

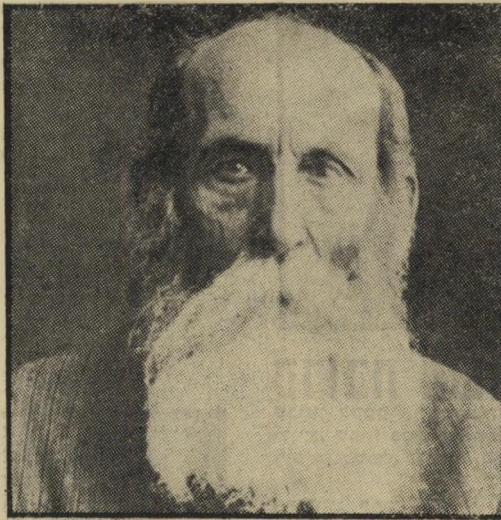
א.ד. גורדון קם מקברו

אנשים שהמציאו את עיקרון העבודה העברית היו אידיאליסטים, שחוללו מהפכה עצומה. היום הם שמות של רחובות — אבל בימים ההם היו אריות.

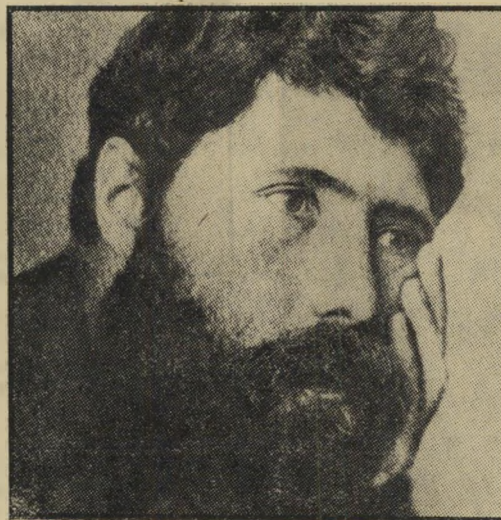
אפשר למתוח כיום ביקורת חריפה על דרכם, לאור התוצאות הרוט-הגורל של רעיונם בשטח יחסי ישראל-ערב. אבל תהיה זאת שיטחיות ואיוולת להתעלם מן המגמה החיובית שדירבנה אותם. הם רצו ליצור עם מוסרי, עם המפרנס את עצמו, שאינו מנצל את הוולת. כיום, בדור המחשב האלקטרוני, שוב-העבודה הולך

"כבוש". משם שהכורים בדרום-אפריקה אינם יכולים להתקיים בני השחורים המדוכאים עליהם, והלבנים ברודזיה זקוקים למושבים המור"דים בהם, כך הפכנו עתה תמויים בעבודת"הכפיים של בני עם אחר, השונא אותנו עד המעמקי נפשנו.

(השוואה מכאיבה. כמה פעמים התווכח כל אחד מאיתנו עם עתונאים וסטודנטים בחו"ל, שטענו כי ישראל דומה לדרום-אפריקה השנואה? כמה פעמים הוכחנו שאין זה

א.ד. גורדון

! ח. בנדר

כך, שהלבנים בדרום-אפריקה מנצלים את עובדת הכושים, ועל כן הם קולוניאליסטים, בעוד אנחנו מתקיימים על יגיע כפינו שלנו?)

ההיסטוריון של 2001, שיגיע לפרק זה, עקוב לצחוק בפה מלא לאידינו. כי ניצחון העב"ר

פני כמה ימים סיפרה לי קיבוצניקית צעירה סיפור שזיעזע אותה, וגם אותי.

הדבר אירע בקיבוץ, ששמו היה פעם שם נודף לגבורה, קיבוץ השוכן במרומי ההר, מול פני אויב. בעת ביקור בו, ראו חברה של אותה קיבוצניקית איך עובדים נערות ונערים ערביים, בני 13 או 14, במטעי המשק — וערבי גברתן ושמן מכה אותם בלי רחמים ברצועת-עור, כדי להמריצם לעבוד יותר.

החכמים הנרעשים מיהרו אל מזכיר הי קיבוץ וסיפרו לו מה ראו. אולם הלה רק מושך בכתפיו: "מה אני יכול לעשות? מסר"נו את העבודה בקבלנות לראים*, והוא הביא את העובדים שלו. אין לנו קשר ישיר עם העובדים עצמם."

את הראיסיים האלה אפשר לפגוש כיום במזכירות של טובי הקיבוצים בארץ, מן העובד הציוני ועד השומר הצעיר. הם נכנסים ויוצאים, כאורחים רצויים.

הם מספקים לקיבוצים את הפחורה המי בוקשת ביותר: — כוח-עבודה זול.

מושב של אפנדים

סיפור הנ"ל הוא מן הסתם, אחד הקיצוניים. אבל המציאות עצמה היא כללית.

לפני כמה שבועות, סמוך ליום העצמאות, ראו המור"ני המדינה בטלוויזיה כתבה של צוות שביקר באחד ממושבי חבל לכיש — חבל שגם הוא הפך, בתקופה אחרת, סמל של חלוציות, של השתרות באדמה.

על המסך הקטן נראו אלמנות ערביות, שבאו ממחנות-הרעב של רצועת-העורב בשדות לכיש, כשתינוקיהם מופקדים בשעות היום באוהלים שהקימו ליד המושב. ילדים וילדות העובדים בפרך, גברים הנמקים הרחק ממשפחותיהם בביקחות מנות-ליפול. כל אלה — "בלתי-חוקיים", אנשים שאסור להם בכלל לעבוד בישראל בלי אישור-רות-התעסקה, שאפשר לגרשם בכל רגע, שאין להם זכויות מינימליות כבני-אדם וכעובדים.

ומזהם — בעלי-המשקים כמושבים (ששוב אינם "איכרים"), המודים בגדו שהם עבשיו "מארגנים", "מנחלים" — בקיצור, מנצדי עב"ר דת הוללת על אדמה שקיבוצה בחינם מידי "הקאוב".

אין טעם להתרגז על אנשים אלה, או להאשימם בני צול מחפיר של אלמנות ויתומים. כי מצב זה הפך כללי בישראל, בחמש השנים האחרונות הולכת ונכבשת עב"ר דתי-הכפיים במדינה בידי ערביי השטחים המוחזקים. 40 ואולי 50 או 60 אלף מהם עובדים עתה בישראל — כפועלי-בניין, פועלי-ניקיון, פועלים חקלאיים וכל עבודה "שחורה" אחרת. עובדים אלה מייצגים אוכלוסייה של 250 או 350 אלף איש, ש"צורפה" בדרך זו למדינת-ישראל.

פרודקטיון זה מצטרף אל הפרודקטיון הי קודם — ערביי ישראל והשכנות "הנמוכות" של עדות-המזרח, הנדחפים בהדרגה למעלה.

אולם לא די בהם — כבר עתה מורגש מחסור עצום בעבודה "שחורה", מעבר לכל מה שהשטחים המוחזקים הנוכחיים יכולים לספק.

(לא מכבר ישבתי בחברה, והשיחה נתגלגלה למיקצועו של אחד הנוכחים, שהוא קצין-מודיעין. אחד המטובים אמר בהלצה שאגף-המודיעין בוודאי עוסק עתה בסקר כוחות-העבודה בארצות השכנות, מפני שהינד העיקרי של המלחמה הבאה יהיה לכבוש פועלים ערביים למשק הישראלי...)

כיום אין המלכדה הישראלית יכולה להתי קיים ולהתפתח ללא ניצול זה של כוח-העבודה